

1. **PORZĄD** (5) *sb m*

o jasne.

sg *N* porząd (1). ◇ *G* porządu (2). ◇ *A* porząd (1). ◇ *I* porządkiem (1), [porządkiem]; -em (1), [-(e)m]. ◇ [L porządzie. ◇ *pl* A porzędy.]

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w. (dwa z niżej notowanych przykładów).

1. Kolejność (4) :

porząd kogo (3): *Krolow y Xiążąt Polskich/ Krociuchne porządu zawarcie/ y opis/ nowo wczyniony. KlonKr A2, kt; Ná ten czas tu porząd cnych Krolow lie podacie KlonKrGum Av.*

I sg w funkcji przysłowka: »porządkiem, [porządkiem]« = kolejno, po kolei (1): Ordine aliquid dicere, Porządkiem co powiedzieć. Mącz 268a; [A ma kropicz wżitky porządkiem zanią idące StatNorb 20, 78v].

[*Wyrażenie przyimkowe: »według porządu [czego]«: zdało mi się pożytecznie abych te wżytke rzeczy [...] zamknął nieiáką krotkością/ á to dawaiąc poſpolitą náukę według porządu ksiąg Cresc 1571 649.*]

2. *Szereg, poczet [kogo] (1)* : *Ieft też kto fię rodziowi ſwemu wielce dziwuie/ Herbami fię popifuie/ á długi przyaścioł porząd wylicza [et seriem amicorum longam numeret]. ModrzBaz 56.*

3. [Reguła, zasada:

W połączeniu szeregowym: Z tego gruntu co ras nowe poſty/ nowe Ceremonie/ nowe porzędy Mniſkie/ y ine tym podobne wymysły/ wynaidowano ConfRad 32v.

Szeregi: »regiment a (albo) porząd«: pan Bog lud Iſrahelfky/ przes obrzeskę od wſſech inych narodow odłączył/ y onemuſz obwłaſtny Regiment a porząd poſtanowyl/ w ktoremby Regimentie albo porządzie iego zebranie mieſzkało UstKoſciel 19v.

»ustawa albo porząd«: Uſtawa albo porząd koſcielny/ iako fię w Xięſtwie Pruskiem snauczaniem y Coeremoniami/ [...] zachowawa. UstKoſciel kt.]

Synonimy: 1. kolej; 2. grono, hufiec, poczet; 3. prawo, reguła, reiment, uf.